

je prikazala pomen mešanega združništva pri kolonizaciji brazilske zvezne države Segipe. Finec K. Kikkinen je predstavil delo in pomen finskega geografa R. Hulta, ki je bil uvrščen med znamenite svetovne geografe v zadnji študiji znane Biobibliografije. Presenetljivo pa je bilo, da domačini – gostitelji niso predstavili domače problematike, kot je običajno na vseh regionalnih konferencah. Zamolčati tudi ne velja, da se je simpozij odvijal na Tehnični fakulteti, vendar je vse udeležence presenetila njena zelo skromna tehnična opremljenost, Geografski oddelek ni premogel niti enostavnega diaprojektorja, zato avdovizualni prikazi sploh niso bili mogoči.

Terenski del simpozija je trajal dva dni. Prvi dan smo se seznanili s kmetijsko usmerjenostjo v okolici Granade, kjer ob umetnem namakanju pridelujejo sočivje, zelenjavo in sadje, v glavnem nešplje. Tradicionalno, sušno hribovsko, submediteransko kmetijstvo smo spoznali v gorovju Apujarres. Poljedelstvo je tod usmerjeno v gojenje žit, vinske trte in mandeljev, vendar propada zaradi depopulacije hribovskih predelov, razen tam, kjer ga ohranja turistična dejavnost. Povsem drugačno je moderno, tržno vrtnarstvo, razširjeno na dreniranih obrežnih močvirjih. Na nasuti in močno gnojni zemlji, prekriti s peskom, pridelujejo zgodnjo zelenjavo in sočivje. Z moderno tehnologijo kapljičnega namakanja vsake sadike v pokritih rastlinjakih dosegajo izjemne donose. Zgodnje pridelke v celoti prodajo v Zahodni in Srednji Evropi. Ostali del leta, ko ne morejo doseči visokih cen, pridelavo prekinejo. Na razgibanih obrežnih pobočjih so uredili obsežne plantaže tropskih sadnih dreves, kjer gojijo avogado, mango in anone po preizkušeni izraelski tehnologiji. Zaradi relativne bližine evropskega trga vse pridelke uspešno in donosno prodajo.

Metod Vojvoda

Mednarodni simpozij »Spremembe morske gladine in njihov pomen« IGCP Projekt št. 200, UNESCO (17. – 14. 10. 1986, Yantai in Qingdao, Kitajska)

Raziskave za Projekt št. 200 Mednarodne geološke korelacije v okviru UNESCO, s polnim naslovom »Spremembe morske gladine v mlajšem kvartarju, meritve in aplikacija«, pri katerih sodeluje tudi Jugoslavija, potekajo že nekaj let in se počasi bližajo zaključku. Sodelavci projekta organizirajo vsako leto srečanje, na katerem predstavijo izsledke tekočega dela, razpravljajo o bodočih načrtih in predvsem koordinirajo raziskave. Tako srečanje je torej simpozij v običajnem pomenu besede, obenem pa je to tudi delovni sestanek mednarodne skupine, ki pri projektu sodeluje.

Gostitelj tokratnega srečanja je bila Kitajska. Ta že od vsega začetka sodeluje pri vseh projektih UNESCO, ki so v zvezi z morskimi obalo in ima tudi v okviru Projekta 200 eno izmed najmočnejših delovnih skupin pod vodstvom prof. Qin Yunshan z Oceanografskega inštituta kitajske akademije znanosti v mestu Qingdao. Ta Inštitut je tudi eden izmed glavnih razlogov, da so za mesto srečanja izbrali prav Qingdao na obali Huanghai (Rumenega morja), ki sodi sicer med najpomembnejša kitajska obmorska letovišča.

Na srečanju se je zbralo blizu 150 udeležencev, od tega 43 tujih iz 19 držav. Med njimi je bilo 16 predstavnikov nacionalnih delovnih skupin. Udeležence so bile zgolj obmorske države, in to predvsem tiste, ki se zavedajo, kako velik pomen za celotno prebivalstvo in gospodarstvo ima lahko sprememba morske gladine, posebno njena pozitivna sprememba – dvig gladine.

Tako so bile močno zastopane evropske države, ki obkrožajo Severno morje (Velika Britanija, Francija, Nizozemska, Norveška ter Irska, Švedska, Finska, ZSSR), nekaj sredozemskih (Španija, Italija, Jugoslavija), nekaj ameriških (Kanada, ZDA, Argentina), druge pa so bile vzhodnoazijske države (Kitajska, Južna Koreja,

Japonska, Hong Kong) ter Avstralija. Človek se vpraša, kje so predstavniki vzhodnoevropskih držav pa držav iz Afrike, južne Azije, Srednje Amerike, saj imajo morja in tudi velike, celo življenjske probleme prav na obalnih ravninah. Vsekakor je eden izmed glavnih razlogov odsotnosti v visokih stroških udeležbe, zato bi morali to vprašanje reševati drugače, v okviru UNESCO, ne le na način »kdor lahko plača – pride«.

Vsi udeleženci smo stanovali v istem hotelu, kjer so bila tudi predavanja in delovni sestanki. Prva dva dneva se je zvrstilo 24 strokovnih prispevkov, nato pa so bile na vrsti ekskurzije po najzanimivjših delih južne obale polotoka Shandong (Šantung). Ekskurzija drugega dne se je zaključila na severni obali, v mestu Yantai. To je eno izmed mest, ki jih je Kitajska odprla vlaganjem tujega kapitala. To »odprtost« je opaziti ne le v mestu samem, ampak tudi v obsežnih gradbiščih okoli njega.

Simpozij se je nadaljeval v Yantai-u. En dan so bila predavanja in delovni sestanki Projekta 200, dva dni pa ekskurzije po severni obali polotoka Shandong. Na sestanku je bilo posebej izraženo veselje, ker se takega srečanja prvič udeležuje tudi predstavnik Jugoslavije.

V tem delu srečanja je bilo predstavljenih še 9 prispevkov, med njimi tudi jugoslovanski (Pomen kraške obale za ugotavljanje nihanja morske gladine – primer jadranske obale), tako da je bilo na simpoziju vsega skupaj podanih 33 prispevkov. Snov je bila seveda zelo pestra, a vseeno jo je mogoče strniti v nekaj skupnih tem:

- tehnika in metodologija ugotavljanja sprememb morske gladine (vključno s sestavo »krivulje nihanja morske gladine v holocenu«), s posebnim poudarkom na dataciji pojavov;
- projekcija nihanja morske gladine v naslednje stoletje ter vpliv teh sprememb na svetovno prebivalstvo in gospodarstvo;
- rezultati posameznih raziskav o spremembah morske gladine in raziskav kontinentalnega šelfa.

Vsebine vseh prispevkov ni mogoče posebej omenjati, zato se bom omejil le na tiste, ki so za nas najbolj zanimivi, kar se tiče podobne problematike, kot je na naši obali, ali pa govore o pojavih, pomembnih v svetovnem merilu in s tem tudi za nas.

Neposredni dvig gladine svetovnih morij je napovedala S. Jørgersma: do l. 2000 naj bi se dvignila za 5 – 17 cm. S tem v zvezi sta tudi prispevka raziskovalcev O. van de Plassche in M. J. Tooley. Prvi razglablja o ukrepih ob dvigu morske gladine (aktivna borba za obalo, prilagoditev, umik prebivalstva), drugi pa opozarja tudi na dejstvo, da je npr. večina britanskih jedrskih elektrarn v t.im. pasu velikega tveganja, to je v majhni nadm. viš., tik obale, kjer je že zdaj nevarnost morskih poplav (izredna plima, viharni val), ob predvidenem dvigu morske gladine pa bi lahko prišlo do katastrofe.

Prispevek N. A. Mörnerja je zanimiv zaradi novih pogledov na vzroke nihanja vodne gladine, ob upoštevanju odnosov energija – masa – moment. Zaradi sprememb v zemeljski rotaciji pulzira Zalivski tok, kar povzroča klimatske spremembe, te pa nihanje morske gladine.

A. Ulzaga je seznanil poslušalce s podmorskim reliefom vzdolž sardinske obale, ki je ponekod, posebno na kraškem svetu, močno podobna jadranski, zato je podobna tudi problematika preučevanja nihanja morske gladine.

Od kitajskih prispevkov so bili zame najbolj zanimivi trije, o puhlici na otokih v Rumenu morju (v podobnem položaju kot na našem Susku) (Cao Jiabin), o morskih jama kot indikatorjih sprememb morske gladine (David K. Lin) in o pomenu datiranja sige v zvezi z ugotavljanjem sprememb morske gladine, s poudarkom na časovni komponenti (Huang Pihan).

Posebno močan je bil prispevek kitajskih gostiteljev, ki so prav za to priložnost objavili v nekaj knjigah in posebnih izdajah strokovnih revij rezultate svojih raziskovanj v zvezi z nihanjem morske gladine (China Sea Level Changes, Studies on the Evolution of China's Coast, Geology of the Bohai Sea). Za udeležence simpozija so objavili povzetke predavanj (82), program ter vodič za ekskurzije po obalah polotoka Shandong. Sicer so na simpoziju sodelovali različni strokovnjaki, od geologov in geografov preko oceanologov, fizikov do paleontologov in botanikov.

Z vidika nadaljnega spreminjanja morske gladine sta se oblikovali dve struji: po mnenju prvih kažejo raziskave, da morska gladina res le »niha« in v prihodnjem stoletju ni pričakovati bistvenih globalnih sprememb (lahko pa pride do večjih lokalnih sprememb), druga pa predvideva konstantno naraščanje morske gladine, kar bi v naslednjih sto letih lahko povzročilo v skrajnem primeru dvig gladine za dobrih 7 m!

Na ekskurzijah, vsega skupaj je bilo opravljenih preko 1.000 km poti, smo si ogledali manjši del južne ter večji del severne obale Shandonga, kjer kitajski raziskovalci odkrivajo in proučujejo spreminjanje gladine obalnih morij Huang in Bo. Ob konkretnih primerih na terenu je bila strokovna razprava še posebej živahna. Tudi s tehnične plati so ekskurzije odlično uspele – udeleženci so bili v manjših avtobusih in tako tudi ozke obalne poti niso bile ovira. Da je vse potekalo po načrtu, brez zamud, gre v veliki meri zahvala tudi številnemu miličniškemu spremstvu – do pet vozil – ki so praznili ceste in križišča. Za udeležence z »zahoda« je bilo to videti zelo nenavadno, vendar tudi to kaže, poleg objav v lokalnem časopisu in prikazovanj na TV mreži, kako pomembno se je to srečanje zdelo gostiteljem in provincialnim oblastem (vendar je treba vedeti, da provinca Shandong šteje 80 milijonov prebivalcev).

Simpozij se lahko pohvali z bogato bero novih dognanj (gradivo bo izšlo v posebni knjigi), ki bodo v veliko pomoč bazičnim in aplikativnim vedam, z močnim poudarkom na interdisciplinarnosti in izmenjavi tehničnih izkušenj. Z mednarodnega vidika, oziroma z vidika UNESCO, je treba srečanje še posebej pohvaliti, kot je v zaključku poudaril vodja Projekta dr. P. A. Pirazzoli (Francija), ker ni prišlo do nikakršnega razlikovanja, ne znanstvenega in ne političnega. Ne glede na politiko in usmeritev posamezne vlade je Kitajska brez oklevanja izdala vstopne vize za vse udeležence. Tudi pri strokovnih vprašanjih ni nihče skušal »a priori« uveljavljati svojih znanstvenih nazorov, ampak so bile tudi razprave, ki so izhajale z nasprotujočih si stališč, na znanstveni višini in v pristranskem tovariškem vzdušju.

Andrej Kranjc

Prvi jugoslovanski simpozij »Teorija in metodologija regionalne geografije«, Ljubljana, 2. in 3. aprila 1987

Težko je razložiti, zakaj se je številnim simpozijem, ki so bili doslej namenjeni najrazličnejšim področjem in usmeritvam geografskih raziskav, šele letos pridružil regionalno-geografski. To je še toliko bolj nerazumljivo, ker se je čestokrat poudarjalo, da je regionalna geografija, oziroma regionalno-geografski vidik prikazovanja geografskih pojavov in pokrajin, vendarle osrednji in sintetični vrh geografskih preučevanj. Na drugi strani pa ugotavljamo, da nam manjka poleg sodobnih regionalno-geografskih prikazov in študij o naših pokrajinah tudi moderna, na empiričnih raziskavah temelječa metodologija. Kolikor želimo, da bo regionalna geografija opravičila svoje mesto v sklopu geografskih raziskav, potem je potrebno njeno metodologijo razvijati in utrjevati z novejšimi teoretičnimi izsledki najrazličnejših raziskovalnih metod, ki jih uporabljajo prostorske, družboslovne in naravoslovne vede. Kajti geografija išče prostorske in funkcijske soodvisnosti geografskih pojavov v pokrajini in osvetljuje njeno regionalno strukturo. Regionalni vidik, ki ga je vseskozi zagovarjal